

## Tidningar och tidskrifter

Dessa alster är jämförelsevis unga i postens historia undantagandes Sveriges första och äldsta tidning, *Ordinarie Post Tidender*, som tillkom 1645 och utgavs en gång i veckan. Den innehöll till att börja med mest artiklar om krigshändelser och fredsunderhandlingar. Tidningen fortlever än under namnet *Post- och Inrikes Tidningar*.

Först under 1800-talet kan man tala om en svensk tidningspress, och bland tidningar från förra seklet kan nämnas:

*Stockholms-Posten*, ett litterärt magasin, som utgavs från 1778. Den lästes bl. a. av prästerna i Själevad i början av 1800-talet.

*Litteraturtidningen*, en tidskrift som utgavs åren 1795–1897. Kyrkoherde Sidner i Björna hade denna tidning liksom den följande omkring 1830.

*Norrlands-Posten*, som utgavs i Gävle från 1837.

*Fäderneslandet* 1852–1927. Den lästes allmänt, men fick underhand ett något skamfilat rykte genom vissa skandalskriverier.

En tidning av större format och spridd i vida kretsar var *Aftonbladet*, som utgavs från 1830. Den blev enligt Tegnér »svenska folkets bibel». Äldre människor, som författaren talat med, säger, att ett eller flera exemplar av tidningen fanns i byarna på 1890-talet. Senare under 1800-talet utgavs bilagorna *Lantmannabladet* och *Brokiga Blad*.

*Örnsköldsviks Nyheter*, grundad 1894. Som en fortsättning på denna tidning utkom från 1901 *Örnsköldsviks Allehanda*.

*Örnsköldsviks-Posten*, grundad 1890. Den har upphört.

*Västernorrlands Allehanda* grundades 1874.

Både när det gäller brevskrivning och läsning av böcker och tidningar, bör man hålla i minnet, att läs- och skrivkunnigheten blev mera allmän först efter 1850. Därförinnan var det i allmänhet endast s. k. »ståndspersoner», såsom präster, klockare, länsmän, fjärdingsmän m. fl., som fått lära sig dessa färdigheter. Trots allt fanns det även en del självlärda personer långt före folkskolans införande, vilka lärt sig både att läsa och skriva.